

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تمرکز طراح حقوق مدنی

مؤلف:

داود حیدری

رتبه یک آزمون وکالت ۱۳۹۷

تقدیم به :

دستان پر مهر پدرم

که استوارترین تکیه گاهم است

و مادر مهربانم ؛

که هرگاه از سختی در می مانم

برقی از امید می شود در چشمانم

هشدار مهم و جدی !

این اثر ثبت شده و مورد حمایت قانون می‌باشد. هرگونه الگوبرداری از سبک و سیاق این کتاب یا استفاده از مطالب آن به هر طریق (به شکل کتاب، جزوه، فایل صوتی، تصویری و اپلیکیشن‌های تلفن همراه یا ارائه در سایت‌های اینترنتی و فضای مجازی) ممنوع بوده و متخلفین مطابق قوانین موضوعه کشوری تحت تعقیب شدید کیفری قرار خواهند گرفت.

سابقه برخورد شدید این انتشارات با مرتکبین بزه مزبور که برخی از آنها اکنون با حبس‌های طولانی روبرو می‌باشند شاهدهی بر عزم راسخ این مجموعه در دفاع از آثار خود می‌باشد.

واحد حقوقی انتشارات ارشد

فهرست

علائم اختصاری	۱۱
در انتشار و آثار و اجرای قوانین	۱۳
* در اموال: (ماده ۱۱ تا ۲۸ ق.م.)	۱۵
در حقوق مختلف که برای اشخاص نسبت به اموال حاصل می‌شود	۱۹
وقف: (ماده ۵۵ تا ۹۲ ق.م.)	۲۴
در احکام و آثار املاک نسبت به املاک مجاور: (ماده ۹۳ تا ۱۳۹ ق.م.)	۲۷
اسباب تملک: (مواد ۱۴۰ تا ۱۸۲ ق.م.)	۲۸
در عقود و تعهدات: (مواد ۱۸۳ تا ۱۹۹ ق.م.)	۲۹
در اشتباه و اکراه (مواد ۲۰۰ تا ۲۰۹ ق.م.)	۴۸
شرایط اساسی صحت معاملات (م ۱۹۰):	۵۴
در اثر معاملات (مواد ۲۱۹ تا ۲۳۱ ق.م.)	۵۷
بیان شرایط ضمن عقد (مواد ۲۳۲ تا ۲۴۶ ق.م.)	۶۷
معامله فضولی: (مواد ۲۴۷ تا ۲۶۳ ق.م.)	۷۴
در سقوط تعهدات: (مواد ۲۶۴ تا ۳۰۰ ق.م.)	۷۸
الزامات بدون قرارداد: (مواد ۳۰۱ تا ۳۳۷ ق.م.)	۹۱
قانون مسوولیت مدنی:	۱۰۴
بیع: (مواد ۳۳۸ تا ۳۹۵ ق.م.)	۱۰۷
در خیارات (مواد ۳۹۶ تا ۴۶۵ ق.م.)	۱۲۳
* اجاره: (مواد ۴۶۶ تا ۵۱۷ ق.م.)	۱۳۶
مزارعه: (مواد ۵۱۸ تا ۵۴۵ ق.م.)	۱۵۱
در مساقات: مواظبت و نگهداری از باغ و درخت	۱۵۳
مضاربه: (مواد ۵۴۶ تا ۵۶۰ ق.م.)	۱۵۴
جعاله: (مواد ۵۶۱ تا ۵۷۰ ق.م.)	۱۵۵
شرکت (مواد ۵۷۱ تا ۶۰۶ ق.م.)	۱۵۸

۱۶۳		ودیعه (مواد ۶۰۷ تا ۶۳۴ ق.م.)
۱۶۸		عاریه: (مواد ۶۳۵ تا ۶۴۷ ق.م.)
۱۷۰		قرض: (مواد ۶۴۸ تا ۶۵۳ ق.م.)
۱۷۱		وکالت: (مواد ۶۵۶ تا ۶۸۳ ق.م.)
۱۷۷		عقد ضمان: (مواد ۶۸۴ تا ۷۲۳ ق.م.)
۱۸۲		حواله: (مواد ۷۲۴ تا ۷۳۳ ق.م.)
۱۸۴		کفالت: (مواد ۷۳۴ تا ۷۵۱ ق.م.)
۱۸۶		صلح: (مواد ۷۵۲ تا ۷۷۰ ق.م.)
۱۹۱		رهن: (مواد ۷۷۱ تا ۷۹۴ ق.م.)
۱۹۶		هبه: (مواد ۷۹۵ تا ۸۰۷ ق.م.)
۱۹۹		اخذ به شفعه: (مواد ۸۰۸ تا ۸۲۴ ق.م.)
۲۰۴		وصیت (مواد ۸۲۵ تا ۸۷۴ ق.م.)
۲۱۲		ارث: (مواد ۸۷۵ تا ۹۵۵ ق.م.)
۲۱۹		اشخاص: (مواد ۹۵۶ تا ۱۰۰۱ ق.م.)
۲۲۳		اقامتگاه: (مواد ۱۰۰۲ تا ۱۰۳۳ ق.م.)
۲۲۶		نکاح: (مواد ۱۰۳۴ تا ۱۱۱۹ ق.م.)
۲۳۷		انحلال نکاح: (مواد ۱۱۲ تا ۱۱۶۷ ق.م.)
۲۴۵		حجر و قیومت
۲۵۰		ادله اثبات دعوی: (مواد ۱۲۸۴ تا ۱۳۳۵ ق.م.)
۲۵۵		فهرست منابع و مآخذ

سخنی با خوانندگان محترم

کمتر کسی است که از اهمیت درس حقوق مدنی در آزمون‌های حقوقی نا آگاه باشد. حقوق مدنی در مقایسه با سایر قوانین به مثابه اقیانوسی است که غور در آن نیازمند لوازم و پیش نیازهایی است که از عهده هر داوطلبی بر نمی‌آید و به همین دلیل است که این درس در آزمون‌های حقوقی برای داوطلبان قله‌ای دست نیافتنی است. آنچه نگارنده را به تالیف کتاب پیش‌رو ترغیب کرد عبارتند از:

۱- بالغ بر یکصد عنوان کتاب مرجع با موضوع حقوق مدنی در بازار نشر ایران موجودند که طراحان سوال در طول سالیان اخیر به آنها مراجعه داشته‌اند و بالطبع مطالعه همه کتب یاد شده با توجه به زمان محدود مخاطبان آزمون‌های حقوقی میسر نمی‌باشد. عصاره‌ای از یکصد عنوان کتاب یاد شده در دو کتاب مطرح حقوق مدنی (قانون مدنی در نظم حقوق کنونی اثر دکتر ناصر کاتوزیان و شرح جامع حقوق مدنی اثر دکتر فرهاد بیات) جمع‌آوری شده‌اند و منابعی مهم برای داوطلبان محترم می‌باشند. مطالعه دقیق هر کدام از این دو کتاب وقت متناسبی را می‌طلبد و برای نگارنده که خود تجربه‌ی مطالعه هر دو کتاب و سایر کتب دکتر کاتوزیان را مطالعه کرده است، حداقل چهل روز زمان لازم است که هر کدام از این کتابها مطالعه شود. کتاب پیش روی شما منبعی مفید پس از مطالعه هر کدام از دو کتاب یاد شده می‌باشد و سعی شده است جمع‌بندی مناسبی از کتب مرجع و نکات آزمون‌های دوره‌های قبل وکالت، کارشناسی ارشد، دکتری، قضاوت مشاوران حقوقی و سر دفتری باشد.

۲- نکته مهم دیگری که باعث شد تا به تالیف این کتاب اقدام نمایم این بود که بازار نشر حقوقی مملو از کتب کمک آموزشی با موضوع حقوق مدنی است. نگارنده ضمن احترام به گردآوردگان و مولفان کتب یاد شده، یادآور می‌شود که اکثر قریب به اتفاق آنها متأسفانه حاوی غلط‌های فاحش و به دور از مطالب آزمونی است و پر

واضح است که این گونه مجموعه‌ها به هیچ وجه نمی‌تواند در موفقیت مخاطبان محترم سهمی داشته باشد و برعکس مخاطب را در مسیرهای نامربوطی گمراه می‌نمایند. با مطالعه اکثر این کتب، خواننده به این نتیجه می‌رسد که گویی گردآورندگان محترم بدون توجه به مباحث آزمونی و بدون بررسی کردن سوالات دوره‌های گذشته و نیاز سنجی داوطلبان اقدام به گردآوری و کپی پیست مطالبی از کتابهای مرجع نموده‌اند و نتوانسته‌اند دسته بندی مناسبی در این خصوص ارائه کنند و مخاطب نمی‌تواند بین مطالب ارائه شده ربطی منطقی بیابد. مباحث اختلافی نیز نکته دیگری است که برخی از کتب موجود بدون توجه به آن و بدون هماهنگی با ذائقه طراحان سوال، اقدام به گردآوری آنها نموده‌اند و این موضوع آسیبی جدی به داوطلبانی وارد می‌سازد که علیرغم مطالعه جدی و مستمر نمی‌توانند از پس این گونه سوالات در آزمون بر بیایند.

۳- برای آماده شدن جهت شرکت در آزمون وکالت با سختی‌ها و چالش‌های فراوانی روبرو بودم چرا که حجم کتبی که بایستی مطالعه می‌کردم بسیار زیاد بود و کتابی نیز در بازار نبود که جمع‌بندی مناسبی از کتب مرجع صورت داده باشد تا بتوان با سرعت، درسی نظیر حقوق مدنی را مطالعه کرد. به ناچار مجبور بودم مباحث مهم و مورد نیاز آزمون را از کتب مرجع و آزمونهای دوره‌های گذشته یادداشت برداری کنم تا بتوانم چندین بار مطالب جمع‌آوری شده را مطالعه کنم و از این رهگذر موفقیت خود را در آزمون رقم بزنم. اکنون که این هدف حاصل شده است، تصمیم گرفتم با تأسی به «زکاة العلم نشرها» تجربه‌های خود از مطالعه کتب مرجع و آزمونها را با شما عزیزان به اشتراک بگذارم. مسیر سنگلاخ و دشواری که از طریق سعی و خطا و صرف زمان زیادی هموار شد را در اختیار مخاطبان محترم قرار دهم.

مجموعه حاضر دارای تمایز و ویژگیهایی است که سعی می‌کنم به طور خلاصه آنها را بیان نمایم: اول اینکه مطالب موجود در کتاب حاضر برگرفته از کتب مرجعی است که طراحان سوال در سنوات گذشته به کرات به آنها مراجعه کرده‌اند و بالطبع داوطلب محترم پس از مطالعه کتاب با آرامش و اطمینان خاطر در آزمون حاضر خواهد شد.

دوم اینکه با بررسی مباحث اختلافی کتب محشا و تطبیق آنها با ذائقه طراحان سوال، آنچه را مدنظر طراحان بوده است در این مجموعه گردآوری شده است تا مخاطبان گرامی از سردرگمی در این خصوص رها شده و بدون دغدغه به آماده سازی خود برای آزمون اقدام نمایند. سومین نکته‌ای که در این خصوص قابل ذکر است این است که اگر مخاطب این مجموعه آشنایی نسبی‌ای با حقوق مدنی داشته باشد و پایه‌ای مناسب در طول تحصیل خود در این درس ایجاد کرده باشد، مطالعه این مجموعه فارغ از کتب مرجع نیز بتواند موفقیتی نسبی را در آزمون برای وی رقم بزند چرا که مطالب ارائه شده در این کتاب علیرغم خلاصه بودن، جامع و مانع می‌باشند و داوطلب محترمی که ضیق وقت دارد را به خوبی در این خصوص حمایت می‌کند.

روش پیشنهادی برای مطالعه این کتاب:

اگر شما عزیزان زمان مناسبی تا آزمون خود در دسترس دارید، توصیه می‌شود ابتدا یکی از دو کتب مطرح حقوق مدنی (حقوق مدنی در نظم حقوق کنونی یا شرح جامع حقوق مدنی) را مطالعه نمایید و سپس کتاب حاضر را چندین مرتبه مطالعه کرده و به کتاب تست معتبری در این درس مراجعه نمایید.

در صورتی که داوطلبان محترم وقت کمی در اختیار داشته باشند، توصیه می‌شود برای اینکه مباحث پایه‌ای حقوق مدنی را یاد بگیرند ابتدا به جزوه حقوق مدنی دکتر شهبازی مراجعه نمایند و سپس این کتاب را چندین مرتبه مطالعه و سپس به کتاب تست مراجعه کنند.

اگر مخاطبان محترم دستورالعمل پیشنهادی را پیگیری نمایند، این کتاب می‌تواند به مثابه کوله‌بار و لوازمی عمل نماید که برای فتح قله‌ی عظیم و دست نیافتنی حقوق مدنی مورد نیاز است.

این کتاب تلاشی است اولیه به جهت اینکه داوطلبان عزیز با اشتیاق و تمرکز بیشتری به مطالعه درس حقوق مدنی بپردازند و بتوانند با دقت و تکرار، مباحثی را که طراح سوالات آزمونهای حقوقی بر روی آنها تمرکز دارد را فرا بگیرد و قطعا دارای نواقص

و ایراداتی است که ممکن است از نظر مولف دور مانده باشد به همین جهت از اساتید، صاحب نظران، دانشجویان و .. استدعا دارم نظرات و پیشنهادهای سازنده خود را از طریق اینستاگرام به آدرس Davoodheydari_lawyer به ما هدیه بدهند. جادارد ضمن تشکر و قدردانی از همه اساتید و بزرگان علم حقوق و همه کسانی که در راه حق و عدالت قدمی بر می‌دارند از مدیر مسوول انتشارات ارشد جناب آقای حمید قهرمانی و همکاران ایشان که بنده را در تالیف این اثر یاری نمودند نیز تشکر نمایم. و در آخر بیت شعری از حضرت حافظ را تقدیم به شما عزیزان نمایم:

مکن ز غصّه شکایت که در طریق طلب

به راحتی نرسید آنکه زحمتی نکشید....

با احترام و آرزوی موفقیت

داود حیدری

رتبه یک آزمون وکالت ۱۳۹۷

مشاهده نسخه

اگرچه تمامی پایزنه‌ها شذگن توسط کانون های محلی انعام خواهد شد. بنابرین صرف وجود نام داوطلب در این سایت مبین قبولی داوطلبان نمی باشد. ظرفیت های انعام شده هر کانون یا اختصاص سهمیه پذیرگان می باشد. داوطلبان گرامی حداکثر تا ۵ روز پس از انعام نتیجه در سایت سازمان سنجش آموزش کشور و مشاهده نتیجه مندرج در کارنامه آزمون در صورت هر گونه سوال یا اعتراضی در رابطه با نتیجه یا نمره آزمون می‌توانند از طریق سیستم پاسخگویی موضوع خود را مطرح نمایند. در صورت سایر سوالات درخصوص شرایط و ضوابط آزمون می‌توانند موضوع را صرفاً به صورت کتبی به کانون محلی انعام نمایند. بدیهی است نتیجه رسیدگی نیز از طریق کانون محلی پاسخ داده خواهد شد.

درج	نام درج	(نمره خارج از حد)
1	حقوق مدنی	81/67
2	آیین دادرسی مدنی	66/67
3	حقوق تجارت	95/00
4	اصول استدلال حقوق اسلامی	61/67
5	حقوق جزای عمومی و اختصاصی	57/41
6	آیین دادرسی کیفری	93/33

شماره پرونده	██████████
شماره داوطلبی	371445
شماره ملی	██████████
نام خانوادگی	حیدری
نام پدر	داود
سال تولد	۷۳
شماره شناسنامه	██████████
جنس	مرد
مهریه	آزاد
کانون	کانون وکلای دادگستری بزرگ
امره کل نثار نهایی	11223
رتبه در کانون و در سهمیه	1

چاپ نتیجه

مشاهده پاسخنامه

علائم اختصاری

- ۱- م ماده
- ۲- ق. آ. د. م قانون آیین دادرسی مدنی
- ۳- ق. ا. ا. م قانون اجرای احکام مدنی
- ۴- ق. ا. ح قانون امور حسبی
- ۵- ق. ت قانون تجارت
- ۶- ق. ت. آ قانون تملک آپارتمانها
- ۷- ق. ث قانون ثبت
- ۸- ق. ث. ا قانون ثبت احوال
- ۹- ق. ح. خ قانون حمایت خانواده
- ۱۰- ق. ر. م. م قانون روابط موجر و مستاجر
- ۱۱- ق. ص. چ قانون صدور چک
- ۱۲- ق. م قانون مدنی
- ۱۳- ق. م. ا قانون مجازات اسلامی
- ۱۴- ق. م. م قانون مسئولیت مدنی
- ۱۵- ق. ن. ا. م. م قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی

به نام خدا

در انتشار و آثار و اجرای قوانین (ماده ۱۰۰ آ.ق.م.م.)

✓ مراحل وضع قانون در حقوق ایران:

۱- پیشنهاد قانون

• به صورت لایحه قانونی

- از طرف هیئت وزیران

• به صورت طرح قانونی:

- به پیشنهاد حداقل ۱۵ نماینده مجلس

- از طریق شورای عالی استانها

۲- تصویب قانون از طریق مجلس یا همه پرسی

۳- تایید قانون از طریق شورای نگهبان یا مجمع تشخیص مصلحت

۴- امضای قانون توسط رئیس جمهور

۵- انتشار قانون

۶- گذشت مهلت از انتشار قانون ← پس از گذشت ۱۵ روز فرض بر اطلاع

همه از قانون است مگر اثبات خلاف آن.

✓ اثر قانون نسبت به آینده است و از تاریخ لازم الاجراء شدن قانون آثار آن به

وجود می آید ولی نسبت به این قاعده استثنائاتی وجود دارد از جمله:

✓ استثنائات قاعده‌ی عطف به ما سبق نشدن قوانین:

۱- در خود قانون تصریح شده باشد.

۲- قوانین تفسیری ← از زمان تصویب قانون سابق اجراء می گردد.

یادداشت.....

۳- احکام حدود، قصاص و دیات

۴- قوانین مربوط به تخفیف مجازات

۵- قوانین مربوط به اهلیت

۶- قوانین مربوط به تشکیلات قضایی، صلاحیت ذاتی دادگاه‌ها، آیین دادرسی
✓ با توجه به اصل برون مرزی بودن قوانین مربوطه به احوال شخصیه، قوانین ایران در مواردی از قبیل نکاح و طلاق و اهلیت اشخاص و ارث در مورد کلیه اتباع ایران و لو مقیم در خارج مجری خواهد بود.

✓ باتوجه به حقوق ایران، امور مالی راجع به حقوق خانوادگی از قبیل ارث، وصیت، مهریه، جهیزیه، نفقه و ... جزو احوال شخصیه محسوب می‌شود و تابع قانون دولت متبوع است.

✓✓ قوانین مربوط به ارث و وصیت راجع به ترکه متوفی اعم از منقول و غیرمنقول:

• از حیث قوانین اصلی و ماهوی ← تابع قانون دولت متبوع متوفی

• از حیث قوانین شکلی ← تابع قانون محل وقوع مال

✓ احوال شخصیه فرد پناهنده تابع محل اقامت وی خواهد بود.

✓ ۳ شرط جواز تملک اموال غیر منقول واقع در ایران توسط بیگانگان:

۱- با تحصیل اجازه

۲- به شرط رفتار متقابل

۳- صرفاً جهت سکونت، صنعت و کسب

* ✓ اتباع خارجی در هیچ صورتی نمی‌توانند در ایران زمین زراعتی بخرند.

✓ منظور از قراردادهای خصوصی در ماده ۱۰ قانون مدنی عقود نا معین است که اصولاً عقود لازم و رضایی هستند.

یادداشت.....

.....

.....

✓ در امور:

- ۱- مالی ← اصل بر تکمیلی بودن قوانین است.
- ۲- مربوط به احوال شخصیه ← اصل بر آمره بودن قوانین است.

در اموال: (ماده ۱۱ تا ۲۸ ق.م.)

✓ انواع مال:

- ۱- منقول
 - ۲- غیر منقول
- تقسیم بندی اموال به منقول و غیر منقول در همه‌ی اموال اعم از مادی و غیر مادی و هر چیزی که قابلیت داد و ستد داشته باشد، وجود دارد.

✓ ویژگی مال:

- ۱- مفید باشد.
- ۲- قابل تملک و اختصاص یافتن به شخص باشد.

✓ مال آینده یعنی مالی که به حکم عادت، در آینده ایجاد می‌شود در حکم مال بوده و معامله آن صحیح است.

* اصل بر منقول بودن اموال است و در موارد تردید باید مال را منقول تلقی کرد.

✓ تخلف از شرایط قولنامه‌ای و توافق مالک با غاصب در خصوص اجرت‌المثل، چون ناشی از قرارداد هستند در حکم مال منقول‌اند.

یادداشت.....

.....

.....

✓ ثمن مبیع، مال الاجاره‌ی عین مستاجر، سهام شرکت‌ها در حکم منقول‌اند.

✓ انواع مال غیر منقول:

- ۱- ذاتی: مانند اراضی
- ۲- در اثر عمل انسان (اکتسابی) مانند: ابنیه، بنا، لوله‌های آب کشیده شده در ساختمان، آینه و پرده و...
- ۳- حکمی: مانند اسباب و ادوات زراعت و کشاورزی مانند تراکتور
- ۴- تبعی مانند دین راجع به خسارت وارد شده به مال غیر منقول، تعهد به تسلیم، تعهد به تملیک مال غیر منقول، حق کسب یا پیشه یا تجارت، حق انتفاع از اموال غیر منقول حق ارتفاق اموال غیر منقول.

✓✓ شرایط مهم برای غیر منقول حکمی محسوب شدن:

- ۱- زمین و اشیاء اختصاص یافته به زراعت باید دارای مالک واحد باشد.
- ۲- مالک باید این اموال را صرفاً به زراعت و آبیاری اختصاص داده باشد.
- ۳- وجود این اموال برای زراعت لازم و ضروری باشد.

* ✓ مال غیر منقول حکمی صرفاً از جهت:

صلاحیت محاکم
 و
 توقیف اموال
 در حکم غیر منقول است.

یادداشت.....

.....

.....

✓ غیر منقول تبعی:

۱- حق انتفاع از اشیای غیر منقول

۲- حق ارتفاق نسبت به ملک غیر

۳- دعاوی راجع به غیر منقول مانند دعاوی تصرف و خلع و ...

✓ حق انتفاع از:

اموال منقول ← منقول تبعی

اموال غیر منقول ← غیر منقول تبعی

✓ منقول یا غیرمنقول بودن حق انتفاع تابع موضوع حق انتفاع است.

✓ دعاوی مطالبه اجرت المثل نیز بسته به موضوع آن می‌تواند منقول یا غیرمنقول باشد.

✓✓ مطالبه اجرت المثل:

اموال منقول ← منقول

اموال غیر منقول ← غیر منقول

✓ دعاوی مطالبه خسارت وارده به املاک، غیر منقول است مگر اینکه بر مبلغ معینی بین طرفین توافق شده باشد که در این صورت مطالبه آن مبلغ، منقول خواهد بود.

✓✓ قاعده ← حق عینی به تبع مال موضوع آن می‌تواند منقول یا غیرمنقول باشد ولی حق دینی در حکم منقول است هر چند راجع به مال غیر منقول باشد. طبق ماده ۲۰ قانون مدنی کلیه دیون ولو موضوع آن غیر منقول باشد ← (در حکم منقول ← منقول حکمی)

✓ حقوق مربوط به مالکیت فکری ← منقول

یادداشت.....

✓ حق سرقفلی و حق کسب و پیشه ← غیر منقول تبعی

✓ حق شرکا:

۱- شرکت دارای شخصیت حقوقی مستقل از شرکا ← حق دینی و منقول

۲- شرکت فاقد شخصیت حقوقی ← حق عینی و تابع مال مشاع : منقول یا غیر منقول

✓ دعاوی مربوط به تولیت و اداره موقوفات غیر منقول ← غیر منقول

✓ سهام شرکت‌ها و اوراق بهادار ← منقول

✓ اموالی که مالک خاص ندارند:

۱- اموال عمومی ← قابل انتقال، تملک و توقیف نیست.

۲- اموال مباح ← مالک خاص ندارد و تملک یا انتفاع از آنها طبق قانون ممکن است.

۳- اموال مجهول المالک ← اموالی که قبلاً در مالکیت کسی بوده اما فعلاً مالک آن شناخته نمی‌شود ← به اذن ولی فقیه یا ماذون از قبَل او (ستاد اجرائی فرمان امام) به مصارف فقرا می‌رسد.

برخی معتقدند که منظور از «حاکم» در ماده ۲۸ ق.م. در ارتباط با اموال مجهول المالک که گفته است: «اموال مجهول المالک با اذن حاکم یا ماذون از قبَل او به مصارف فقرا می‌رسد» رئیس دادگاه عمومی است.

یادداشت.....

در حقوق مختلف که برای اشخاص نسبت به اموال حاصل می شود:

(ماده ۲۹ تا ۵۴ ق.م.)

حق :

۱- غیر مالی }
۲- مالی :

الف: عینی:

- اصلی:

- کامل ← حق مالکیت

- ناقص ← حق انتفاع و ارتفاق

- تبعی ← مانند حق مرتهن نسبت به مال مرهونه

(مرتهن فقط حق تقدم دارد و منافع مال به وی تعلق ندارد).

ب: دینی: (مستقیم نسبت به شخص و غیرمستقیم نسبت به

مال) = مانند زمانی که شخصی متعهد می شود به انتقال یا

تسلیم مال یا انجام فعل یا ترک فعل و.....

✓ **قاعده:** اصل بر دینی بودن حق است و حق عینی نیاز به تصریح دارد.

اموال مثلی و قیمی:

اموال قیمی اموالی هستند که مثل و مانند آنها وجود ندارد و بنابراین باید به صورت «عین معین» معامله شوند.

مالی مثلی مالی است که امثال و اشباه آن وجود دارد و می تواند به صورت «عین معین، کلی در معین و کلی فی الذمه» معامله شوند

یادداشت.....

تفاوت‌های کلی حق عینی و دینی:

- ۱- حق عینی در مقابل همه قابل استناد است ولی حق دینی فقط در مقابل مدیون.
- ۲- عناصر حق عینی ۲ رکن (صاحب حق و مال موضوع حق) ولی عناصر حق دینی ۳ رکن (متعهد، موضع حق و متعهدله) می‌باشد.
- ۳- موضوع حق عینی همیشه یک شیء مادی معین در عالم بیرون است ولی حق دینی ممکن است به یکی از اشکال زیر باشد (انجام دادن عملی، ترک عمل)
- ۴- حق عینی مستقیم و حق دینی غیر مستقیم است. به این معنی که حق عینی مستقیماً بر موضوع آن اعمال می‌گردد و نیازی نیست که برای اجرای حق از شخصی درخواست صورت گیرد ولی برای اجرای حق دینی بایستی ابتدا از متعهد درخواست اجرای تعهد شود و در صورت امتناع از اجرا، الزام نامبرده از دادگاه خواسته می‌شود.

* مالکیت فکری

جنبه مادی:

- ۱- قابل توقیف
- ۲- قابل انتقال
- ۳- قابل تقویم به پول
- ۴- محدود به مدت است.
- ۵- حمایت از آن مشروط است.
- ۶- مالک آن ممکن است شخص حقیقی یا حقوقی باشد.